

IDEAT

5/2022

Toimiva varasto
lisää tehoja **s.8**

Digipalvelut
kuuluvat myös
senioreille **s.11**

Ruokapakkaus
voi pelastaa
henkiä **s.12**

Kuka meistä huolehtii?

Sosiaalinen yritysvastuu päivitettiin 2020-luvulle **s.4**

IDEAT

Kustantaja Sanoma Tekniikkajulkaisut Oy
Toimitusjohtaja Teemu Vehmaskoski
Vastaava tuottaja Teppo Kuittinen
Luova tuottaja Iina Kansonen
Ulkoasu Markus Frey (AD), Sami Piskonen
Palaute ideat@ideat.media

Avustajat tässä numerossa
 Jukka Fordell, Aleksi Muraja, Matti Remes, Kirsi Riipinen, Marianna Salin ja Klaus Welp
www.ideat.media
www.hs.fi/mainos/ideat

Ajassa

Mitä kaikki maailman asiantuntijat oikein tekevät työkseen? Eihän heistä kukaan kertonut, että Venäjä hyökkäisi, energian hinta pomppaisi tai että kesistä tulisi näin kuumia.

Teemu Vehmaskoski
toimitusjohtaja, Sanoma Tekniikka-julkaisut Oy

Viivyttelygriistäjä ei halua sinun parastasi

Ingressin vitsi on siinä, että totta kai kertoi. Valtakunnan ja maailman medioissa, moneen kertaan ja vuositolkulla. Mutta ihmismieli on hyvä jättämään asioita huomiotta. Osan asiantuntijoista saattoi leimata pahanilmanlinnuiksi. Osa toisti itseään niin, että muuttui näkymätömäksi tapetiksi kuin mainokset, joita katse arjessa väistää. Mielen päälle jäi lähinnä lupaus lämpimistä kesistä.

Vitsin toinen puoli on se kiihko, jolla toimeen ryhdytään, kun pelikaani on jo tuulettimessa. Kun asioihin aletaan varautua vasta jälkikäteen, seuraa jyrkkä kysyntäpiikki, josta taas seuraa vähintään toimitusvaikeuksia ja usein myös hintojen nousu.

Kolmatta ulottuvuutta vitsissä ei ole. Jälkiviisaus ei näissä asioissa maistu oikein kenellekään.

Pitäisi siis keksiä, miten tulevaisuutta voitaisiin ennakoida nykyistä paremmin.

Populaari tiede- ja bisneskirjallisuus on onneksi tarttunut aiheeseen. Tällä vuosituhannella ennakkoinnin iskusanoja ovat olleet ainakin megatrendit, datan voima, joukkojen viisaus ja hiljaiset signaalit. Superennustajia on tunnustettu kilpailuissa, ja heidän ominaisuutensa on profiloitu.

Futurismi on toki tärkeää. Ennakointi on vallitsevassa maapallon tilassa ja suunnassa toinen niistä kahdesta tehtävästä, joka ihmisillä kollektiivina on.

Toinen tehtävä on yksinkertaisesti toimeen ryhtyminen. Sen perustelu etukäteen muille voi kuitenkin olla yllättävän vaikeaa, sillä oikeassa olemisen voi todistaa vasta jälkikäteen.

Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra julkaisi vuoden alussa selvityksen *Heikot signaalit 2022 – tarinoita tulevaisuuksista* (Dufwa & Rowley). Siinä esitellään tulevaisuudentutkija **Sohail Inayatullahin** kehittämä tulevaisuuskolmio. Kolmiossa erotellaan toisistaan tulevaisuuksien imu (unelmat, toiveet, visionot), nykyhetken työntö (meneillään olevat muutosprosessit esimerkiksi teknologioissa, ympäristössä ja kulttuurissa) sekä menneisyyden paino (jatkuvuudet, maailmankuvat, uskomusjärjestelmät ja muut vastaavat).

Nämä kaikki kolme on helppo tunnistaa niin yksilöllä kuin yhteisöissä sisäisinä voimina. Huomioon on kuitenkin otettava myös niihin kohdistuvat ulkoiset voimat. Moni voi aktiivisesti vastustaa muutosta, jota sinä tulevaisuudelta toivot, koska se heiluttaa heidän valta-asemaansa.

Alex Steffen, toinen tulevaisuudentutkija, kutsuu muutoksen aktiivista vastustamista termillä viivyttelygriisto. Se tarkoittaa muille vahingollisesta toiminnasta kiinni pitämistä, vaikka sille olisi tarjolla vaihtoehtoja ja niistä oltaisiin tietoisia.

Tämä termi sopii hyvin isompaankin mittakaavaan. Maapallon tulevaisuus ei välttämättä toteudu, koska se olisi mahdollisesti jotakin meiltä pois – ja niin kauan kuin emme koe pakkoa luopua mukavuuksistamme, jatkamme maapallon viivyttelygriistoa.

Joskus nykyhetken työntö kuitenkin pakottaa irrottamaan menneisyyden painolasteista. Sitä, onko tuo hetki jo takana vai vielä edessä, pääsee nyt arvioimaan kolmella tavalla: parin viikon päästä Egyptissä järjestettävässä COP 27 -ilmastokokouksessa, eduskuntavaaleihin valmistautuvien puolueiden vaaliohjelmissa sekä näiden molempien ympärillä käytävässä keskustelussa.

Ne voivat auttaa sen pohtimisessa, mistä lähin viivyttelygriistäjä löytyy. ✱

Vieras

Kestävyysajattelusta on tullut turvallisuusajattelua

Yhteiskuntien pyrkimys hyvinvoinnin tuottamiseen on synnyttänyt viime vuosikymmeninä lukuisten myönteisten vaikutusten lisäksi ennakoimattomia kielteisiä sivuvaikutuksia: luontokatoa, eriarvoisuuden kasvua, jätteitä ja ilmastonmuutoksen.

Nämä ongelmat ovat saaneet aikaan esimerkiksi tautien leviämistä, pakolaisuutta, ruokaturvattomuutta ja perustarpeiden hintojen nousua. Tutkijoiden mukaan nämä kaikki ovat seurausta arvaamattomista globaaleista vaikutusketjuista, joissa liikutaan yhä useammin kriisien rajoilla.

Venäjä hyökkäys Ukraina on heilauttanut suurvaltasuhteita, Pohjoismaiden turvallisuuspolitiikkaa, Afrikan ruokaturvaa ja globaaleja ilmastopäästöjä. Covid-19-pandemia lisäsi köyhyyttä maailmanlaajuisesti, katkaisi monien yritysten tuotantoketjuja ja näytti meille, miten metsäekosysteemien tuhoaminen mahdollistaa tautien leviämisen metsistä ihmisten elinympäristöön.

Vielä ei tiedetä, mikä on seuraava maailmanlaajuinen kriisi. Varmaa on kuitenkin, että se vaikuttaa yhteiskuntaan moniulotteisesti ja että kriisit on varau-

duttava ottamaan haltuun nykyistä konkaisvaltaisemmin.

Jotta onnistumme siinä mahdollisimman hyvin, kestävä kehityksen toimikunnassa lähdettiin rakentamaan Suomelle uutta kestävä kehityksen strategiaa vuosille 2022-2030. Strategiasa on määritelty visiot ja konkreettiset etenemistavat kuudelle muutosalueelle, joista yksi on *sivistys, osaaminen ja kestävät elämäntavat*. Sen tavoitteena on uudistaa suomalaisten arvopohjaa sellaiseksi, että ihmisten keskinäinen luottamus ja luonnon kanssa sopuisuudessa eläminen nähdään hyvänä ja hyödyllisenä.

Hyvinvointia edistävä talous ja työ sekä kestävä kulutus -muutosalueella halutaan tuoda luontopääoma ja ihmimillinen pääoma keskeiseksi talousajattelussa ja varmistaa hyvän työelämän toteutuminen. *Hyvinvointia edistävä ruokajärjestelmä* -muutosalueen tavoitteena on parantaa ruokaketjujen ja -kulttuurin hyvinvointivaikutuksia ja ympäristöllistä kestävyyttä. *Kestävä energijärjestelmä* -muutosalueella vauhditetaan jo käynnissä olevaa energiamurrosta ja pyritään sujuvoittamaan

lupakäytäntöjä esimerkiksi keskittämällä ne yhdelle viranomaiselle.

Monimuotoisuutta ja hiilineutraaliutta vahvistava *metsien, vesien ja maan käyttö* -muutosalueella tavoitellaan ohjausjärjestelmän johdonmukaista käyttöä. *Hyvinvointi, terveys ja yhteiskunnallinen osallisuus* -muutosalueella viedään hyvinvointitalousajattelu käytäntöön ja varmistetaan, että jokaiselle löytyy tapa toimia yhteisten asioiden, kuten kestävyyttä edistävien muutosten, puolesta.

Yhteiskunnassa, jossa kriisit seuraavat toistaan, turvallisuusajattelu on puskuri- ja joustokyvyn varmistamista. Siihen pyritään yrityksissä, valtionhallinnossa, kunnissa ja kodeissa. Siksi tärkeät muutosalueet haltuun ottava ja kohti myönteistä tulevaisuutta ponnistava kestävyysajattelu sopii tämän päivän Suomeen.

Suomi on ennenkin läpikäynyt merkittäviä murrosprosesseja, kuten kouluruokailun aloittamisen, peruskoulu-uudistuksen ja hyvinvointialueiden käynnistämisen. Osaammeko tehdä tälläkin kerralla kestävyysmurroksen, vaikka toimimme globaalisti? Jokaisen kansalaisen osallistumista tarvitaan. ✱

Eeva Furman, kestävä kehityksen toimikunnan pääsihteeri, Valtioneuvoston kanslia

TIEDE
LUONTO
Luonnostaan utelias

Vetääkö piikikkyys puoleensa?

Alkukantaisimpiin lajeihimme kuuluva siili on kiehtonut ihmisiä vuosituhansia. Eikä vähiten siksi, että piikikäs nisäkäs viihtyy yksin ja tuhisee hurmaavasti. Mutta miten ja milloin siilin piikit kasvavat? Kuinka ne vaikuttavat siilien soidinmenoihin? Entä miten siilien käy, kun ilmasto lämpenee?

Kun kaipaavat luontoon: tiedeluonto.fi/tilaa

Yritysvastuun uudet roolit

Hyvinvointiyhteiskunta murenee. Mikä on yritysten vastuu kansalaisten hyvinvoinnista tulevaisuudessa?

Teksti Kirsi Riipinen, kuvitus Klaus Welp

Ennen nykyisenlaista suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa yritysten vastuulliseen toimintaan kuului iso osa palveluista, jotka tuotetaan nykyään verovaroin. Yritykset rakensivat tehtaidensa ympärille asuntoja henkilöstölleen ja kouluja näiden lapsille. Lisäksi yritykset huolehtivat väkensä terveydenhuollosta. Palkkapussin päälle työntekijät saivat toisin sanoen kattavan sosiaaliturvan koko perheelle.

Keskustelu kiristyvistä valtiontaloudesta on herättänyt kysymään, miten hyvinvointivaltio oikein jaksaa – vai jaksako. Tulisiko yritysten kantaa jälleen suurempi vastuu kansalaisten hyvinvoinnista?

Sosiaali- ja terveysministeriön eläkkeelle jäänyt kansliapäällikkö **Markku Lehto** palaa muistossaan 1980-luvulle. Hän osallistui tuolloin teollisuusmaiden Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön OECD:n seminaariin, jonka teemanä oli hyvinvointikriisi.

"Puhe hyvinvointikriisistä on jatkunut siitä saakka. Onkohan poika varoitellut sudesta eli hyvinvointivaltion kriisistä niin usein, ettei sitä oteta enää vakavasti?"

Kovin pessimistinen Lehto ei kuitenkaan ole. Pohjoismaista hyvinvointimalia pidetään ympäri maailman esimerkillisenä tapana yhdistää julkisen vallan ja yritysten rooli. Tuloksena on maailman onnellisimpia ihmisiä.

"En jaksa uskoa, että olisimme nyt kään katastrofin partaalla", Lehto sanoo.

Suomi eroaa muista Pohjoismaista joka tapauksessa siinä, että taloutemme suorituskkyky on heikompi.

Lehdon mielestä yrityksille ei voida työntää liikaa vastuuta kansalaisten hyvinvoinnista. Jos yritysten tehtäväksi siirrettäisiin peruspalvelut terveydenhuollosta lasten päivähoitoon ja koulutukseen, olisimme pian Amerikan-mallissa. Kansa jakautuisi kahteen kastiin: niihin, joilla on kattava ja monipuolinen työnantajan turva sekä niihin, joilta se puuttuu.

Epätasa-arvoa olisi myös yritysten välillä, sillä isoilla ja menestyvillä firmoilla on paremmat edellytykset maksaa erilaisia henkilöstökuluja kuin pienillä ja kituuttavilla.

"Arvostamme Suomessa edelleen tätä päämääriä ja arvoja, joille hyvinvointi-

valtio rakentuu. Palvelujen järjestämisen tavat saattavat muuttua, mutta tasa-arvon toteutumisesta valtio kykenee vastaamaan parhaiten."

Myöskään Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen yksikönpäällikkö **Mikko Peltola** ei sysäisi julkisen puolen peruspalveluja yritysten kontrolle.

"Ihmiset eivät taida tietää, kuinka hyvät julkiset palvelut meillä on. Vaikka esimerkiksi perusterveydenhuollossa on ongelmia, akuutissa kriisissä hoito järjestyy aina."

Yrityksillä on tärkeä tehtävä myös nykyisenlaisen hyvinvointivaltion ylläpidossa: ne tarjoavat töitä, ja työntekijät maksavat veroja, joilla hyvinvointiyhteiskuntaa pyöritetään.

Yritysten sosiaalinen vastuu tarkoittaa 2020-luvulla Markku Lehdon mukaan laajempaa kokonaisuutta kuin vain vastuuta yrityksen omistajille.

Perinteisesti sosiaalisena vastuuna on pidetty kaikkia niitä vaikutuksia, joita yrityksellä on ihmisiin ja yhteisöihin. Oman henkilöstön lisäksi tähän joukkoon lasketaan asiakkaat, paikalliset asukkaat ja alihankkijat.

Lehto visioi, että 2020-luvun sosiaalinen yritysvastuu voisi pitää sisällään myös aktiivisen reagoinnin ympärillä tapahtuviin muutoksiin.

Hän ottaa esimerkiksi työvoimapolan. Lukuisat selvitykset ovat osoittaneet, että työvoiman puute estää yrityksiä kasvamisesta. Yritykset voisivatkin pyrkiä ratkaisemaan, kuinka työmarkkinoille saataisiin houkuteltua sieltä poisjääneitä ihmisiä. Paljon potentiaalia on muun muassa yli kuusikymppisissä. Myös osatyökykyiset olisi saatava kiinni työnsyrjään, mikä tarkoittaa sitä, että työelämään tarvittaisiin joustoa.

Vastavalmistuneet tai valmistumassa olevat koulutetut nuoret ovat puolestaan raportoineet julkisuudessa, että oman alan työmahdollisuuksia on huonosti tarjolla. Kun töihin palkataan vain konkareita, pettynyt nuori menee hanttihommiin sen sijaan, että pääsisi kartuttamaan kokemusta koulutustaan vastaavissa tehtävissä.

Lehto huomauttaa, että työvoimapolan ja kestävyysvajeen ratkaisemiseksi tarvitaan myös työperäistä maahanmuuttoa, mutta se vaatii valtakunnan päättäjien toimia.

Yritysvastuussa on keskitytty pitkälti ilmastomuutokseen ja viime aikoina myös luonnon monimuotoisuuteen, sanoo Teknologiateollisuuden vastuullisuusjohtaja **Pirita Lindell**.

"Sosiaalisen vastuun merkitys on kuitenkin kasvanut ja kasvaa edelleen", Lindell huomauttaa.

Hänen mielestään ilmastomuutokseen reagoiminen on osoittanut, että yrityksillä on mahdollisuuksia ja halua ratkoa isoja yhteiskunnallisia haasteita. Päästöjen vähentäminen ja puhtaan teknologian kehittäminen ovat siitä hyviä esimerkkejä.

Teknologiateollisuudessa sosiaalinen yritysvastuu mielletään nykyisellään vastuunkantona ihmisistä läpi arvoketjujen. Toimialalla edellytetään muun muassa ihmisoikeuksien huomioimista läpinäkyvästi sekä reilua henkilöstöpolitiikkaa. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi työ-

turvallisuuden parantamista, oppimisen ja kehittämisen mahdollistamista, avointa vuorovaikutusta, luottamusta sekä osallisuuden, monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä.

Lindell lukee sosiaaliseen vastuuseen kuuluvan myös digitaalisen vastuun eli datan turvallisuudesta huolehtimisen ja sen eettisen käytön. Hän huomauttaa, että yritysvastuuta on mitä suuremmassa määrin lisäksi panostus tutkimukseen ja kehittämiseen. Mitä osaavampaa väkeä Suomessa on, sitä paremmin kansakunnan tuottavuus nousee.

THL:n Peltola puolestaan huomauttaa, että työntekijöiden hyvinvoinnista huo-

lehtiminen kuuluu yritysten sosiaaliseen vastuuseen 2020-luvulla. Jokaisen työntekijän työkyvystä on pidettävä huolta siten, ettei kukaan uuvu.

"Viime vuosina on onneksi vahvistunut ajatus siitä, että ihminen on kokonaisuus. Esihenkilöiden on kuunneltava, miten kullakin menee myös työajan ulkopuolella. Työntekijöitä on tarpeen tullen autettava ja oltava valmis joustoihin esimerkiksi työajoissa", Peltola sanoo.

Markku Lehdon toive on, että sosiaaliseen vastuuseen luettaisiin myös nykyistä joustavammat uramahdollisuudet.

"Olisi valtavan suuri edistysaskel, jos yritykset onnistuisivat rakentamaan siltoja, jotka helpottavat työvoiman tehokasta

Mikko Peltola

"Ihmiset eivät taida tietää, kuinka hyvät julkiset palvelut meillä on. Vaikka esimerkiksi perusterveydenhuollossa on ongelmia, akuutissa kriisissä hoito järjestyy aina."

"Ilmastonmuutokseen reagoiminen on osoittanut, että yrityksillä on mahdollisuuksia ja halua ratkoa isoja yhteiskunnallisia haasteita."

Piritta Lindell

ja turvallista siirtymää myös alalta toiselle, ei vain yrityksen sisällä. Emme voi lähteä siitä, että työelämä jatkuu hamaan tappiin entisellään. Rohkaisen kokeiluihin ja innovointiin", Lehto sanoo.

Hänen mielestään ero palkkatyön ja yrittäjyyden välillä on keinotekoinen. Iso osa suomalaisista tekee töitä niiden välimaastossa eli esimerkiksi niin kutsuttuna kevytyrittäjänä, freelancerina tai keikkatyöläisenä.

Silloin muun muassa terveydenhuolto jää suppeammaksi kuin vakituisesti palkkatyössä olevalla.

Toisaalta vakituisen työpaikan varmuus voi estää työntekijöitä kokeilemasta uusia työntekotapoja, jotka saattaisivat olla joillekuille mielekkäämpiä ja sitä kautta myös tuottavampia.

Moni haaveilee esimerkiksi harrastuksen muuttamisesta bisnekseksi, jota voisi tehdä osa-aikaisena yrittäjänä palkkatyön ohella.

Johtaja Helena Kekki yritys vastuuvarkosto FIBSistä sanoo, että yleisti ottaen suomalaiset yritykset tiedostavat sosiaalisen vastuunsa hyvin ja etenkin edelläkävijät tekevät paljon enemmän kuin mihin niitä veloitetaan.

"Kuulen usein sanottavan, että yrityksissä halutaan mahdollisimman vähän sääntelyä. Siksi onkin mielenkiintoista, että vastuullisuuskysymyksissä yritykset ovat tehneet yhteisiä vetoamuksia tiukemman lainsäädännön puolesta", Kekki sanoo.

Hän pohtii, että ihmisoikeuksia korostava kansainvälinen lainsäädäntö palvelisi suomalaista ja koko eurooppalaista bisnestä, koska Euroopassa ihmisoikeuksien kunnioittaminen on itsestään selvää. Täällä ihmisoikeudet ja sosiaalinen vastuu halutaan ulottaa yritysten koko alihankintaketjuun, mutta valvonta koetaan ongelmalliseksi.

Yrityksillä on Kekin mielestä ratkaiseva rooli isojen, maailmanlaajusten kysymysten ratkaisijana. YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin, Agenda 2030:een, on listattu esimerkiksi ympäristöön, talouteen ja tasavertaisuuteen liittyviä ongelmia, joihin tulee löytää ratkaisu vuoteen 2030 mennessä.

Kestävää kehitystä korostaa myös Euroopan unioni, joka suuntaa rahoitus-

ta isojen ongelmien ratkaisemiseen. Siinä jos missä yrityksillä olisi loistava tilaisuus osoittaa sosiaalista vastuutaan. Kekin mukaan suomalaisilla yrityksillä on valtavasti osaamista ja insinööritaitoja, joita olisi mahdollista hyödyntää nykyistä enemmän globaaleissa kysymyksissä.

Kekki korostaa, että globaaleja ratkaisuja hakeva toiminta voisi olla kaupallisesti kannattavaa, ei vain yritysten hyväntekeväisyystyötä. Tällaiset markkinat ovat kasvussa – eikä vain EU:ssa vaan laajemminkin maailmassa.

"Suomessa vastuullisuus nähdään kuitenkin enemmän riskinä ja ongelmina kuin innovointimahdollisuuksina. Tulevien vuosien yritys vastuullisuuden tulisivatkin olla vahinkojen minimoinnin sijaan yhteiskunnan hyvinvoinnin vahvistamista", Kekki sanoo.

Kekki on huomannut rekrytointi-ilmoituksista, että isoihin yrityksiin on viime aikoina ryhdytty palkkaamaan sosiaalisen vastuun asiantuntijoita. Niitä tarvitaan, sillä sosiaaliseen vastuuseen liittyvät kysymykset ovat monimutkaisia. Esimerkiksi toimitusketjujen ihmisoikeustilanteiden selvittäminen vaatii aikaa ja osaamista.

Helppoja eivät ole myöskään monimuotoisuuteen ja yhdenvertaisuuteen liittyvät kysymykset. Valitaanko töihin erilaisia, eri taustoista tulevia ihmisiä? Onko palkkaus tasa-arvoista?

Kekki huomauttaa, että etenkin suurissa yrityksissä vastuullisuusteemoja pidetään tärkeinä ja niitä sisällytetään johdon kannustimiin. Toisin sanoen yhä useammin yrityksen johtoa palkitaan, kun yritys vastuun tavoitteet toteutuvat. Vastuullisuuskäytännöt leviävät suurista yrityksistä pienempiin, koska myös niiltä aletaan vaatia vastuullisuustekoja, jotka suuremmat toimijat hiljalleen vakiinnuttavat.

Vaikka Suomessa laki puuttuu moniin sosiaalisen vastuun teemoihin, kuten työsuojeluun ja ihmisoikeuksiin, väärinkäytöksiä tapahtuu täälläkin. Uutisissa on kerrottu Suomeen muuttaneiden hyväksikäytöstä muun muassa ravintola-alalla. Suomessakin on siis oltava tarkkana, että esimerkiksi alihankintana ostettavien siivous-, kuljetus-, ravintola- ja rakennusalan palvelujen henkilöstöllä on asiat kunnossa.

"Vastuullisuuskysymyksissä yritykset ovat tehneet yhteisiä vetoamuksia tiukemman lainsäädännön puolesta."

Helena Kekki

FIBsin viimevuotisessa selvityksessä suurilta yrityksiltä kysyttiin, mitä yritys vastuun toimenpiteitä niissä on toteutettu. Listan kärjessä on asiakastietojen ja asiakkaiden yksityisyyden turvaaminen. Seuraavana tulee henkilöstön yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja monimuotoisuuden tukeminen. Kärkikolmikkoon kuuluu myös lähi- ja paikallisyhteisöjen tukeminen.

Yrityksiltä kysyttiin lisäksi, millaisia hyötyjä vastuullisuusteoilla voidaan saada aikaan. Vastauksissa merkittävimmäksi hyödyksi nousee maineen parantaminen. Sen jälkeen suurimpina hyötyinä nähdään myynnin kasvattaminen ja asiakastytytyväisyyden lisääminen, mutta mainintoja saavat myös muun muas-

sa työtyytyväisyyden lisääntyminen sekä työvoiman houkuttelu ja sitouttaminen.

"Nuoret sukupolvet kiinnittävät vähemmän huomiota yrityksen vastuullisuuteen ja imagoon", Kekki kertoo.

Tästä kertoo esimerkiksi Talous ja Nuoret TAT -yhdistyksen vuoden 2022 tulevaisuusraportti. Sen mukaan 87 prosenttia nuorista haluaa tehdä töitä ympäristössä, jossa kaikkia ihmisiä arvostetaan ja kohdellaan yhdenvertaisesti. Sosiaalisen vastuun epäkohdista syntyy nopeasti keskusteluja, jotka leviävät myös suuren yleisön tietoisuuteen.

Mainekolhujen paikkaaminen on niin kallista, ettei yksikään yritys halua joutua tekemään sitä. *

Tausta

Palkkaa vai etuja?

Tutkimusyhtiö T-Median toimitusjohtaja **Harri Leinikka** sanoo, että kiihtyvän inflaation takia eurojen merkitys työntekijöille on viime aikoina kasvanut.

"Tämä näkyy erityisesti korkeasti koulutettujen keskuudessa", Leinikka kertoo.

Hänen mukaansa samaan aikaan on kuitenkin nähtävissä, että vastuullisuusteemat vaikuttavat ihmisiin valtavalla voimalla.

"Yritysjohdon on hyvä ymmärtää, että monet työntekijät haluavat turvata toimeentulonsa ja samaan aikaan vaikuttaa työllään yhteiskuntaan. Omista vaikuttamisen mahdollisuuksista on tullut entistä tärkeämpiä."

Vaikka eurot ratkaisisivat, vastuullisella toiminnalla on iso merkitys siihen, kuinka helppoa tai vaikeaa työvoimaa on palkata. Myös asiakkaat ja sidosryhmät kiinnittävät huomiota vastuulliseen toimintaan.

Ajan henki näkyy lisäksi erilaisissa mainekriiseissä, jotka eivät välttämättä lähde liikkeelle tuotteista tai palveluista.

"Isoja kriisejä on noussut siitä tyylistä ja tavasta, miten henkilökuntaa kohdellaan yrityksissä. Muistissa on hyvin esimerkiksi Hesburgerin sekä Mustin ja Mirrin mainekriisit."

Leinikka huomauttaa, että lyhytnäköinen optimointi karkottaa nykyisten ja tulevien työntekijöiden lisäksi myös asiakkaita ja sijoittajia. Maine vaikuttaa useisiin sidosryhmiin.

Työvoimaa houkutellaan ja hyvää työnantajapolitiikkaa kehitetään myös palkan päälle tulevilla eduilla. Helsingin Sanomat kertoi syyskuussa työsuhde-etujen laajenemisesta. Artikkelin mukaan nykyisissä eduissa korostetaan työntekijän hyvinvointia ja vapaa-aikaa. Maailmanlaajuisesti toimivat yritykset saattavat kustantaa henkilöstönsä lasten päivähoidon, eivätkä ne tee poikkeusta Suomeen tullessaan.

Kun työntekijöistä kilpaillaan, työsuhde-etuja pyritään kehittämään yhä monipuolisemmiksi. Työsuhdeautot ovat monelle mennessä maailmaa, kun etujen palettiin ovat nousseet esimerkiksi personal trainerit, terapiapalvelut ja jopa hedelmöityshoidot.

THL:n Peltola mainitsee, että yksilöllistä kulttuuria arvostetaan yhä enemmän yhtenäiskulttuurin kustannuksella. Samalla korostuu tarve tehdä omia, yksilöllisiä valintoja.

Peltola muistuttaa, että työn sisältö ja merkityksellisyyskokemus vaikuttavat lopulta suuresti siihen, kuinka hyvin työssä viihdytään.

Yritysten yhteiskuntavastuu

Yhteiskuntavastuuseen kuuluu sosiaalisen vastuun lisäksi taloudellinen vastuu ja ympäristövastuu.

Sosiaalisen vastuun minimitason määrittelee lainsäädäntö, esimerkiksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslait. Käytännössä sosiaalista vastuuta toteutetaan paljon vapaaehtoisesti. Esimerkiksi YK:n Agenda 30 -ohjelmaan vastataan vapaaehtoisin toimin.

Meille, joiden ideoiden toimivuutta mitataan latausmäärissä.

HS Visio on uusi sisältökokonaisuus meille, jotka haluamme tietää enemmän yrityksistä, teknologiasta, tulevaisuudesta, sijoittamisesta, markkinoista, johtamisesta, startupeista ja kansainvälisestä taloudesta.

HS.FI/VISIO

HS VISIO OSANA HELSINGIN SANOMIEN TILAUSTA

Toimiva varasto lisää tehokkuutta ja tyytyväisyyttä

Vastuullinen yritys huolehtii varastonsa turvallisuudesta, siisteydestä ja ergonomiasta. Asiantuntija kertoo, miten se tapahtuu käytännössä.

Varasto on monelle yritykselle elintärkeä, mutta tavaroiden säilyttämisessä ja niiden sujuvassa siirtelyssä paikasta toiseen on usein parantamisen varaa.

Avainasiakaspäällikkö **Joonas Siikala** toimisto-, varasto- ja teollisuustuotteisiin erikoistuneesta AJ Tuotteista tuntee suurten ja pienten varastojen kipupisteet. Hän käy asiakkaidensa toimipaikoissa kartoittamassa ongelmakohtia ja etsii niihin ratkaisuja.

”Varaston toiminnallisuuden parantamiseksi tehdyt investoinnit maksavat itsensä takaisin, kun työn tehokkuus ja tyytyväisyys paranevat”, Siikala perustelee.

Nämä asiat nousivat esille myös AJ-konsernin neljä Pohjoismaata kattaneessa tutkimuksessa, jossa kysyttiin varasto- ja logistiikkapäälliköiden mielipiteitä fyysisestä työympäristöstä.

Heistä 55 prosenttia kertoi asian nousevan keskusteluissa viikoittain. 62 prosenttia vastaajista puolestaan arvioi työympäristöjen paranevan tulevina vuosina, sillä tuottava ja viihtyisä varasto on yrityksille entistä tärkeämpi kilpailuvaltti.

Keskeisiksi kehityskohteiksi nousivat laitteiden turvallinen käyttö, hyvä ergonomia ja oikeat työskentelytavat taakkojen käsittelyssä.

Siikala korostaa suunnitelmallisuutta ja varaston toimivuuden tarkastelua kokonaisuutena. Viimeistä huutoa olevat kalusteet eivät yksin riitä, jos samalla ei kiinnitetä huomiota muihin oleellisiin asioihin, kuten työergonomiaan ja työturvallisuuteen.

Uudessa varastossa järjevä tilankäyttö ja kalustaminen voidaan suunnitella puhtaalta pöydältä, mutta vanhempiinkin varastoihin on saatavilla monia tehokkuutta, turvallisuutta ja viihtyisyyttä parantavia ratkaisuja.

”Usein suhteellisen pienet ja edulliset muutokset riittävät, eikä kaikkea tarvitse tehdä alusta asti uusiksi. Esimerkiksi hyllyjen uudella järjestämisellä varasto saadaan useimmiten entistä toimivammaksi.”

Varastohyllyjärjestelmistä ja kuormalavahyllyistä on hyvä aloittaa, Siikala vinkkaa. Oleellista on, että ne palvelevat mahdollisimman hyvin käyttötarkoitusta ja yrityksen liiketoimintaa.

”Tehokkaan varaston perusedellytyksiin kuuluu varastohyllyjärjestelmän räätälöiminen tarpeen mukaan. Myös käytettävissä oleva tila ja kulkureitit suunnitellaan mahdollisimman fiksusti.”

Jos varastossa esimerkiksi käsitellään paljon pieniä tavaroita, on hyvä tarkistaa, että hyllytasojen on riittävästi. Liian syvät hyllyt suhteessa säilytettävien tavaroiden kokoon vievät puolestaan turhaan tilaa.

”Hyvä kalustus on pitkäikäinen, ja sitä pystyy järjestämään uudelleen tarpeiden muuttuessa.”

Lattiatilat voivat käydä ahtaiksi, jos niillä säilytetään tavaroita, jotka voisi yltä hyvin pitää hyllyissä. Siikalan mukaan lisää tilaa löytyy usein korkeussuunnassa, sillä monessa varastohallissa ylimpien hyllyjen yläpuolelle jää runsaasti tyhjää tilaa. Sen voi hyödyntää korkeammilla hyllyjärjestelmillä.

”Esimerkiksi kuormalavahyllyt voi ulottaa 6–7 metrin korkeuteen. Korkeaan varastotilaan löytyvät sopivat tavaroiden nosto- ja siirtovälineet.”

Jos tilaa on rajallisesti, hyvä ratkaisu voi olla arkistoista ja kirjastoista tutut siirtohyllyt. Kiskoilla liikkuvia hyllyjä siirtämällä hyllyjen väliin tehdään käytäviä haluttuun paikkaan.

”Siirtohyllyt sopivat hyvin esimerkiksi pienten tavaroiden säilytykseen. Niitä käyttävät myös muun muassa rengasliikkeet renkaiden säilytykseen.”

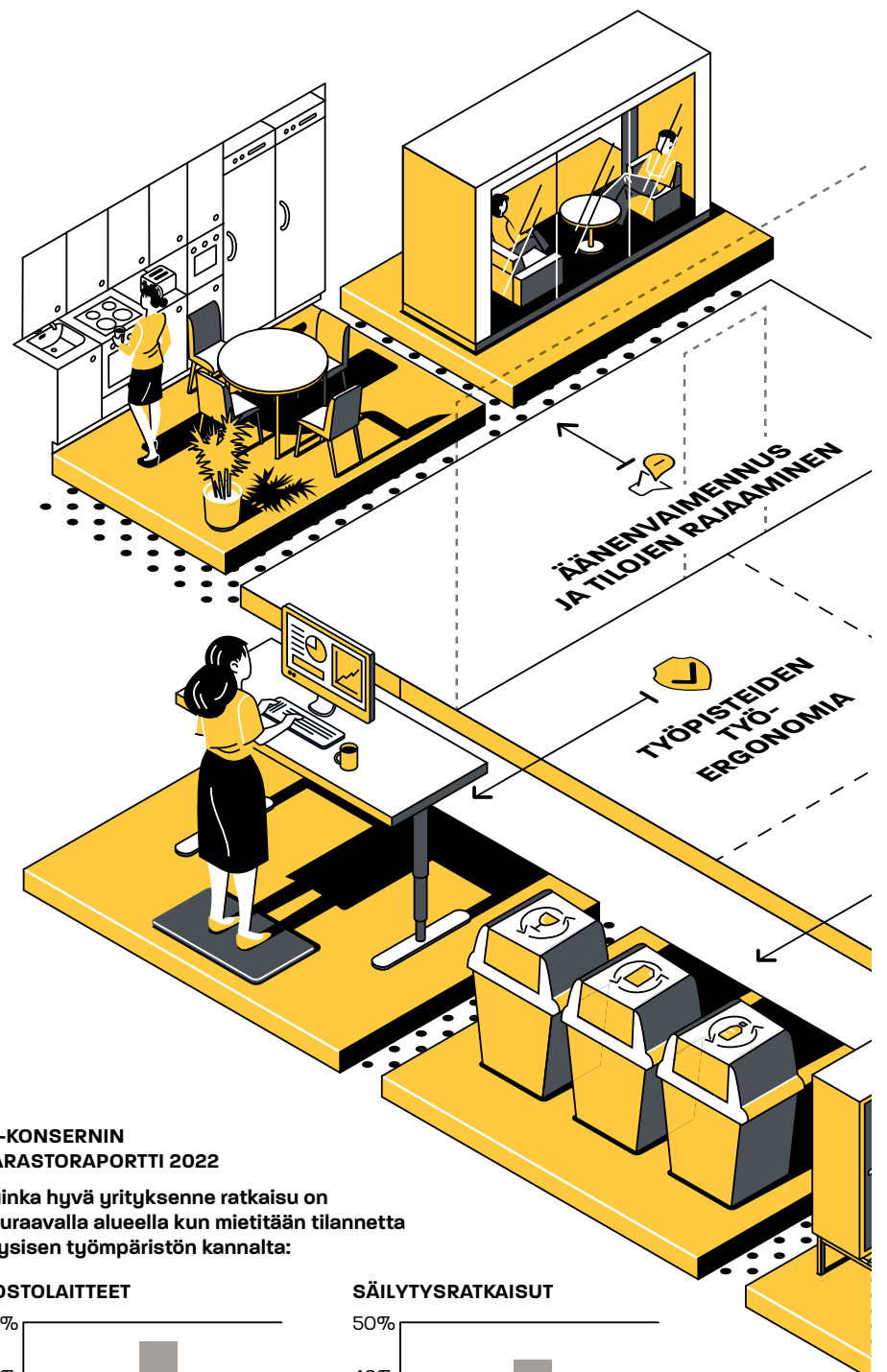
Siikalan mielestä varaston kalustuksen suunnittelussa on hyvä ennakoitua tulevaisuuden tarpeita ja mahdollisia muutoksia liiketoiminnassa.

”Hyvä kalustus on pitkäikäinen, ja sitä pystyy järjestämään uudelleen tarpeiden muuttuessa.”

Hyllyjärjestelyjen jälkeen Siikala neuvoo kiinnittämään huomiota työergonomiaan. Varastotyöhön liittyy usein fyysistä rasitusta, kun tavaroita nostetaan ja siirretään.

”Hyvä työergonomia ehkäisee tehokkaasti rasitusvammoja ja vähentää siten sairauslomia. Kannattaa hyödyntää kuhunkin työtehtävään sopivia apuvälineitä ja ottaa ergonomia huomioon esimerkiksi työpisteiden suunnittelussa.”

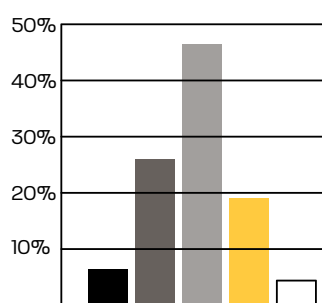
Pienten ja suurten tavaroiden nosto ja kuljetus ilman apuvälineitä on osa monen varastotyöntekijän arkipäivää. Kaikki tietävät, että tavarat tulisi nostaa lähellä kehoa ja jalkojen voimaa hyödyn-

AJ-KONSERNIN VARASTORAPORTTI 2022

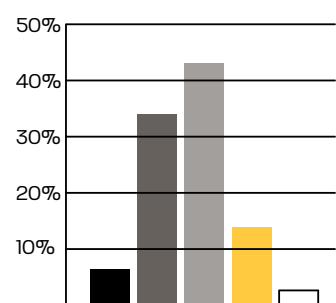
Kuinka hyvä yrityksenne ratkaisu on seuraavalla alueella kun mietitään tilannetta fyysisen työympäristön kannalta:

NOSTOLAITTEET

■ Huonot ■ Kohtalaiset ■ Hyvät
■ Erittäin hyvät □ En tiedä

SÄILYTYSRATKAISUT

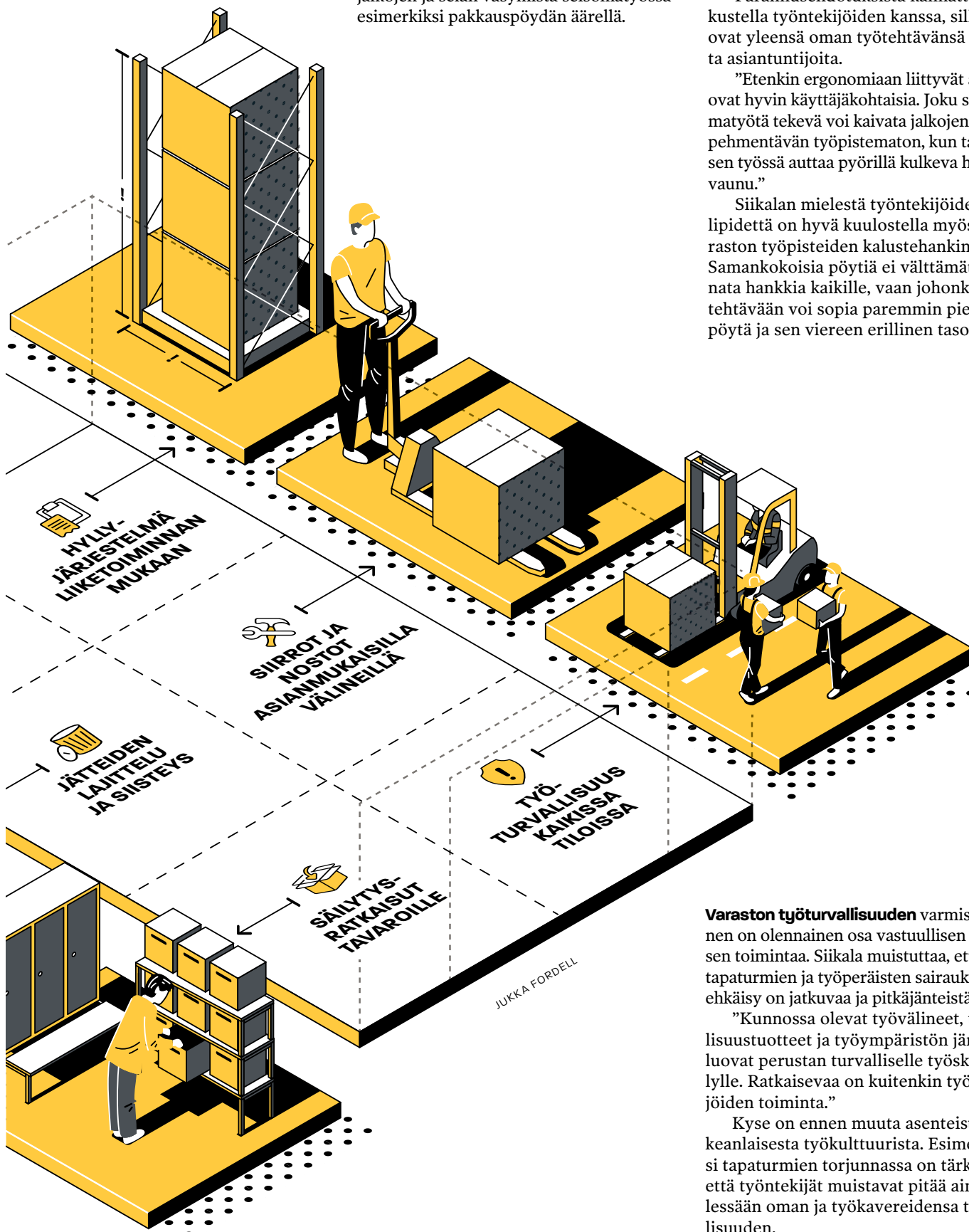

■ Huonot ■ Kohtalaiset ■ Hyvät
■ Erittäin hyvät □ En tiedä

täen. Työn tiimellyksessä oikeaoppinen nostoasento kuitenkin unohtuu helposti. Työntekijät eivät välttämättä edes huomaa nostojen aiheuttamaa rasitusta, mutta pidemmän päälle se voi altistaa rasisivammoille.

Siikalan mukaan fyysistä rasitusta on mahdollista vähentää sopivilla apuvälineillä. Ne ehkäisevät varastotyössä yleisiä selkävaivoja ja nostoissa sattuvia värejä. Tavaratkin säilyvät varmemmin ehjinä, kun kantamisen sijaan käytetään kuljetusvaunua. Nostovaunu auttaa puolestaan nostamaan tavarat sopivalle korkeudelle hyllyyn.

Varastojen työpisteisiin Siikala suosittelee säädettäviä ergonomisia työtasoja ja istuimia. Myös työpistematot ovat entistä suosittuimpia. Niiden pehmustus ehkäisee jalkojen ja selän väsymistä seisomatyössä esimerkiksi pakkauspöydän äärellä.

"Viihtyisä työympäristö on ehdoton valtti, kun kilpailu työvoimasta kovenee."

Siikalan mukaan hyvällä ergonomialla on yllättävän iso vaikutus varaston toimivuuteen ja työtyytyväisyyteen. Hyvät työvälineet lisäävät työn tehokkuutta ja sujuvuutta, kun tavaroiden keräilyajat nopeutuvat.

Parannusehdotuksista kannattaa keskustella työntekijöiden kanssa, sillä he ovat yleensä oman työtehtävänsä parhaita asiantuntijoita.

"Etenkin ergonomiaan liittyvät asiat ovat hyvin käyttäjäkohtaisia. Joku seisomatyötä tekevä voi kaivata jalkojensa alle pehmentävän työpistematon, kun taas toisen työssä auttaa pyörillä kulkeva hyllyvaunu."

Siikalan mielestä työntekijöiden mielipidettä on hyvä kuulostella myös varaston työpisteiden kalustehankinnoissa. Samankokoisia pöytiä ei välttämättä kannata hankkia kaikille, vaan johonkin työtehtävään voi sopia paremmin pienempi pöytä ja sen viereen erillinen taso.

Lopuksi Siikala muistuttaa vielä varastojen siisteydestä, joka vaikuttaa monella tavalla työn tuottavuuteen ja turvallisuuteen.

Kun tavarat ovat hyvässä järjestyksessä hyllyissä, kaikki tarvittava löytyy nopeasti ja tuotteiden keräilyajat lyhenevät. Silloin tavarat eivät ole myöskään kulkureiteillä aiheuttamassa törmäyksiä ja kompastumisia.

Myös lattiapintojen pitäminen siistinä on tärkeää, jotta irtonaiset tavarat tai lattialle vuotaneet liukkaat nesteet eivät aiheuta liukastumisia.

Lisäksi siisteyteen vaikuttaa oleellisesti asianmukaisesti hoidettu jätehuolto. Kierrätettävät materiaalit on helppo lajitella ja kuljettaa pyörillä varustettuihin jätevaunuihin. Trukilla liikuteltavat kippikontit ovat kätevä vaihtoehto, jos kyseessä ovat suuremmat jäte-erät.

"Varaston siisteydellä ja hyvällä järjestyksellä on selvä yhteys työhyvinvointiin, sillä miellyttävä työympäristö parantaa keskittymistä ja vähentää stressiä."

Siikala huomauttaa, että siisti ja toimiva varasto vaikuttaa myös yrityksen imagoon, kun toimipisteessä vierailee asiakkaita. Sillä on merkitystä, kun yritys hakee uusia työntekijöitä ja haluaa pitää kiinni osaavista työntekijöistään.

"Viihtyisä työympäristö on ehdoton valtti, kun kilpailu työvoimasta kovenee." *

Lue lisää: ajtuotteet.fi

Tausta

Turvallisuustuotteet kerralla kuntoon

Hyvin suunnitellussa varastossa kalustoja ja laitteita on turvallista käyttää. Asiantuntijan osaamista kannattaa hyödyntää esimerkiksi siinä, että hyllyjen mitoitus kestää varmasti varastoitavien tavaroiden painon.

Työturvallisuutta voidaan parantaa myös turvallisuustuotteilla.

"Esimerkiksi lavahyllyjen pylväisiin ja päätyelementteihin kannattaa asentaa törmäyssuojat, jos varastossa ajetaan trukeilla. Sopivaan kohtaan asennetut peilit auttavat puolestaan näkemään kuolleisiin kulmiin", AJ Tuotteiden avainasiakaspäällikkö Joonas Siikala sanoo.

Turvallisten kulkuväylien varmistaminen on välttämättömyydenä etenkin vilkkaassa varastossa, jossa trukkeja ja ihmisiä liikkuu samoilla alueilla.

"Noin metrin korkuisilla rajausaidoilla työntekijät voidaan ohjata turvallisille kulkureiteille. Myös metallisilla verkoseinillä tiloja voidaan rajata joustavasti."

Selkeät varoituskytjit ja turvallisuusmerkinnot ovat tärkeä osa työturvallisuutta. Siikala muistuttaa myös työntekijöiden henkilökohtaisten turvavarusteiden merkityksestä. Esimerkiksi turvakengät ovat välttämättömät, jos varastossa käsitellään raskaita tavaroita.

Varaston työturvallisuuden varmistaminen on olennainen osa vastuullisen yrityksen toimintaa. Siikala muistuttaa, että tapaturmien ja työperäisten sairauksien ehkäisy on jatkuvaa ja pitkäjänteistä työtä.

"Kunnossa olevat työvälineet, turvallisuustuotteet ja työympäristön järjestys luovat perustan turvalliselle työskentelylle. Ratkaisevaa on kuitenkin työntekijöiden toiminta."

Kyse on ennen muuta asenteista ja oikeanlaisesta työskentelytietä. Esimerkiksi tapaturmien torjunnassa on tärkeää se, että työntekijät muistavat pitää aina mielessään oman ja työkalureidensa turvallisuuden.

"Koulutuksella ja työtehtäviin perehdytyksellä on iso merkitys. Työkavereilta saa varmasti hyviä neuvoja, mutta esihenkilöillä on erityinen vastuu opastaa oikeanlaiseen ja turvalliseen työnteekoon."

Jokaisen varastossa työskentelevän on oltava perillä turvallisuuskäytännöistä. Niiden kertaaminen aika ajoin kuuluu olennaisena osana ammatillisten taitojen päivittämiseen.

Maija Karhunen soittaa lapsilleen, jos tarvitsee apua digitaalisten palveluiden kanssa.

Diginäppärä savolaisseniori hoitaa laskut netissä suitsait

Moni seniori haluaa hoitaa raha-asiansa itsenäisesti niin pitkään kuin mahdollista. Heitä tuetaan siihen muun muassa suosituissa digineuvontatilaisuuksissa.

”Tarkistin juuri netistä sähkönkulutustamme. Sen tein tietokoneella, mutta laskut maksan melkein aina puhelimella”, kertoo 74-vuotias **Maija Karhunen** Pohjois-Savon Rautalammilta.

Karhunen aloitti työnsä äidinkielenopettajana aikana, jolloin luokanvalvoja kirjoitti numerot todistuksiin käsin ja laski keskiarvot itse.

”Olihan se helpotus, kun tietokoneet tulivat, ja viimeisenä vuonna pääsin käyttämään jopa älytaulua luokassa. Kyllä sitä silloin hurrasi, mutta paljon piti myös opetella uutta. Kurseja oli jatkuvasti.”

Nyt Karhunen ei enää käy kursseilla oppiakseen uutta, vaan tutustuu uusiin digipalveluihin itseksensä. Jos hän tarvitsee apua, hän soittaa lapsilleen.

Suurin osa senioreista oppii Karhusen tapaan mielellään uutta, tietää Nordean liiketoimintajohtaja **Sari Tempakka**.

”Monelle on äärettömän tärkeää hoitaa raha-asioitaan itsenäisesti. Osa kuitenkin tarvitsee tukea, kun tarjolle tulee uusia digitaalisia tapoja hoitaa asioita”, Tempakka sanoo.

Kaikkien rohkeus ei riitä uusien digipalvelujen kokeiluun varsinkin, jos lähipiiristä ei löydy apua. Lisäksi on niitä, joilta puuttuu kokonaan perustaidot tietokoneen tai älypuhelimien käyttöön.

”Osa kansalaisista on vaarassa jäädä keskeisten yhteiskunnallisten palveluiden ulkopuolelle. Niihin palveluihin kuuluvat myös pankkipalvelut, ja sen takia lähdimme viisi vuotta sitten auttamaan asiakkaitamme digiasioinnissa”, Tempakka kertoo.

Nordean henkilökunta saa tehdä kaksi päivää vapaaehtoistyötä työajallaan vuosittain. Tempakan mukaan moni käyttää päivät senioreiden digineuvontaan. Lisäksi Nordea on valmentanut vertaisopastajia yhdessä seniorijärjestöjen kanssa.

”Ennen koronapandemiaa tapasimme vuosittain toistakymmentätuhatta senioria digineuvontatilaisuuksissamme. Osan tilaisuuksista järjestämme konttoreissamme ja osan kirjastoissa tai paikallisten seniorijärjestöjen tiloissa.”

Tempakan mukaan tilaisuuksissa on perehdytty pankkipalveluihin, mutta myös muihin pankkitunnuksia hyödyntäviin

”Osa kansalaisista on vaarassa jäädä keskeisten yhteiskunnallisten palveluiden ulkopuolelle. Niihin palveluihin kuuluvat myös pankkipalvelut.”

palveluihin, kuten terveydenhuollon Omakantaan. Facebook-profiilejakin on luotu.

Maija Karhunenkin on huomannut kirjastossa tarjottavat digitaitokurssit.

”Jos ei olisi lapsia auttamassa, kävisin varmasti niillä”, hän sanoo.

Nordealla tiedetään, että tuore taito tuppaa unohtumaan, jos sitä ei aktiivisesti käytä. Siksi pankin verkkosivuilta voi

ladata pankkiasioinnin eri tapoja esittelevän Konttori kotonasi -oppaan.

”Diginäppärit läheiset voivat käydä lataamassa oppaan sille, jolle digipalvelujen käyttäminen on vielä hankalaa”, Tempakka vinkkaa.

Myös Aktia osallistuu seniorijärjestöjen digitaitotapahtumiin ja tarjoaa opastusta konttoreissaan. Aktian varatoimitusjohtaja **Juha Hammarén** kehottaa ihmisiä varamaan rohkeasti ajan ja tulemaan konttoriin palveluneuvojan juttusille, jos esimerkiksi digiasioinnin aloitus tuntuu haasteelliselta.

”Palveluneuvojan kanssa voi harjoitella pankkiasiointia ja laskea aloittamisen kynnystä”, Hammarén sanoo.

Hän pitää tavoitteena sitä, että mahdollisimman moni asiakas hoitaisi tavalliset pankkiasiansa, kuten laskujen maksut ja tilisiirrot, digitaalisesti. Siihen Aktia, kuten muutkin pankit, ohjaavat myös hinnoittelullaan.

Vaikka digitaalinen asiointi sujui, voi kohdalle joskus osua niin monimutkainen asia, että tuntuu varmemmalta jutella tutun asiakaspalvelijan kanssa kas-

vokkain. Varsin digitaalinen Maija Karhunen kertoo harkitsevansa jopa pankin vaihtoa, koska oman pankin lähin konttori on sadan kilometrin päässä.

Pankitkin myöntävät, että esimerkiksi asuntokauppoihin ja kuolinpesän hoitamiseen liittyy edelleen asioita, jotka voivat vaatia konttorissa käyntiä. Tempakan mukaan tarve selviää, kun asiakas soittaa pankkiin. Monesti asioiden hoitaminen onnistuu puhelimitse. Tempakka muistuttaa, että vaikka asia olisikin hieman harvinaisempi, on langan päähän yleensä helppo löytää siitä tietävä asiantuntija.

Puhelinpalvelu kuulostaa äkkiseltään helpolta, mutta sekin voi kiristää digitalettoman hermoja. Puhelinpalvelu vaatii tunnistautumisen, johon tarvitaan älypuhelin, tunnuslukuja tai lukulaitetta. Tempakka kertoo, että Nordealla on digitalettomia asiakkaita varten erillinen seniorilinja.

”Seniorilinjalla asiakas saa tavallisen palvelun lisäksi erityistä tukea digitaaliseen asiointiin tunnistautumisesta alkaen. Linjalla kiinnitämme huomiota terminologian ymmärrettävyyteen ja asiointien etenemiseen asiakkaan ehdoilla.”

Tempakka painottaa, että seniorilinja palvelee nimestään huolimatta kaikkia, jotka kaipaavat tukea digiasioinnissa.

”Teemme paljon yhteistyötä seniori- ja vammaisjärjestöjen kanssa, kun kehitämme palvelujamme. Olemme kehittäneet esimerkiksi puhuvan tunnuslukulaitteen näkörajoitteisille.”

Toisinaan hyvä tietoturva tekee digiasioinnista monimutkaisempaa kuin moni asiakas toivoisi. Hyvä esimerkki siitä on kaksivaiheinen tunnistautuminen. Riittävän tietoturvan vuoksi pankit joutuvat myös uudistamaan palvelujaan. Samaa aikaa digipalveluita kehitetään yhä monipuolisemmiksi ja sujuvammiksi.

”Moni toivoo, että palvelut eivät muuttuisi, jos itsellä on kynnyks opetella uutta. Esimerkiksi silloin, kun uudistimme verkkopankkiamme, valtaosa siirtyi käyttämään uutta versiota vasta viime hetkellä. Kuitenkin ne, jotka olivat siirtyneet uuteen jo aikaisemmin, pitivät sitä aiempaa sujuvampana”, Tempakka kertoo.

Tempakan mukaan digineuvontatilaisuuksissa nousee usein esille pelko siitä, että tulee tehneeksi jotakin peruuttamatonta, mikä saa esimerkiksi rahat katoamaan tililtä. Yksi tärkeimmistä asioista onkin kannustaa senioreita käyttämään digipalveluita rohkeasti, Tempakka sanoo.

”On tärkeää kasvattaa luottamusta siihen, että yhdellä virhepainalluksella ei ta-

”Teemme paljon yhteistyötä seniori- ja vammaisjärjestöjen kanssa, kun kehitämme palvelujamme. Olemme kehittäneet esimerkiksi puhuvan tunnuslukulaitteen näkörajoitteisille.”

pahdu mitään peruuttamatonta. Valinnat on varmennettava monessa vaiheessa.”

Tempakka ja Hammarén ovat yhtä mieltä siitä, että esimerkiksi väärin näppäilty tilinumero paljastuu lähes poikkeuksetta ennen kuin tilisiirto tapahtuu, koska verkkopankki ilmoittaa, jos tilinumero ei sovi yhteen saajan nimen ja viitenumeron kanssa.

”Siitä on hyvä pitää huoli, ettei siirrettävään summaan tule ylimääräisiä nollia. Mutta senkin pääsee tarkistamaan ennen tilisiirron hyväksymistä”, Hammarén muistuttaa.

Jos digiasiointi ei kaikesta huolimatta onnistu, lohduttaa Tempakka sanomalla, ettei kenenkään ole pakko siirtyä digitaaliseen asiointiin, jos ei halua tai kykene.

”Haluamme kuitenkin rohkaista ja kannustaa ihmisiä asioimaan digitaalisesti, koska kaikki yhteiskunnan palvelut digitalisoituvat. Digiasiointi on myös turvallista. Lisäksi se tuo palvelut kotiin, eikä pankkiasioden takia tarvitse lähteä ulos lumipyryyn tai liukastelemaan.”

Jos digiasiointi tai ylipäätään pankkiasiointi ei kerta kaikkiaan onnistu, voi pankkiasioden hoitoon valtuuttaa jonkun toisen. Hammarén huomauttaa, että omia tunnuksia ei kuitenkaan pidä antaa toisen käyttöön, vaan tilin käyttöoikeus tunnuksineen pyydetään toiselle henkilölle aina pankilta.

Tempakka muistuttaa edunvalvontavaltuutuksesta. Sillä voi määrittää, kuka hoitaa pankkiasioita siinä vaiheessa, kun ei itse enää kykene.

”Edunvalvontavaltuutus kannattaa laatia hyvissä ajoin ennen kuin sille on tarvetta. Jos tarvetta ei tule, sitä ei myöskään oteta käyttöön.” *

Lue lisää: finanssiala.fi

On tärkeää kannustaa kannustaa senioreita käyttämään digipalveluita rohkeasti.

Tausta

47 miljoonaa euroa huijareille

Poliisi vastaanotti viime vuonna yhteensä 2 500 ilmoitusta nettihuijauksista, ja suomalaiset menettivät niissä noin 47 miljoonaa euroa. Samaan aikaan pankit ja viranomaiset onnistuivat estämään huijattujen varojen siirtoja yli 25 miljoonan edestä.

”Huijauksia on tehty tänä vuonna samaa tahtia, mutta pankkien tekemät torjuntatoimet ovat pureet vähän paremmin. Aina tulee kuitenkin uudenlaisia huijauksia”, sanoo petos- ja rikostorjunnasta vastaava johtaja **Niko Saxholm** Finanssiala ry:stä.

Uusia huijauksia tulee sitä mukaa, kun ihmiset oppivat tunnistamaan vanhoja. Osa huijareista kalastelee tunnuksia digipalveluihin. He voivat saada uhrin kuittaamaan tilisiirron muutaman valheellisen sähköpostin, puhelun tai tekstiviestin avulla. Osa huijareista taas saa uhrinsa siirtämään rahaa tietoisesti esimerkiksi sijoitusvoittojen toivossa tai rakkauden huumassa.

”Huijatuksi voi tulla kuka tahansa, mutta hyvät digitaidot voivat suojella huijauksilta jossain määrin”, Saxholm sanoo.

Hän ei kannusta ketään luopumaan digiasioinnista huijauksen pelossa. Saxholm pitää vahvoja rutiineja hyvänä perustana digiasioinnille. Kun rutiinit ovat hallussa, tavallisesta poikkeavat tapahtumat on helppo huomata.

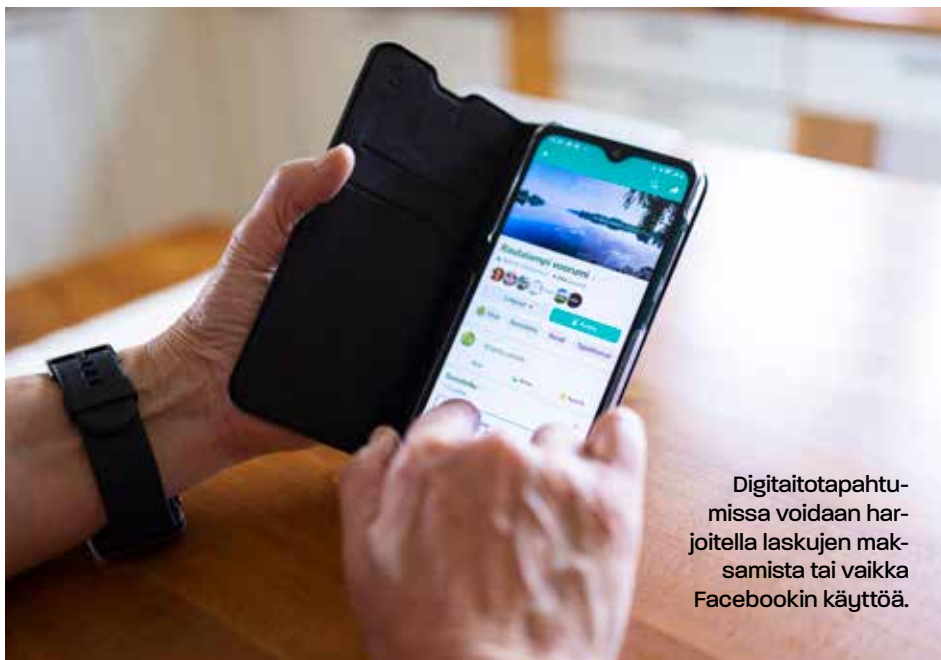
”Jos esimerkiksi automatisoi laskujen maksun, ei tarvitse joka kerta miettiä, mistä sähköpostiosoitteesta lasku tulee. Jos on automatisoinut laskujen maksun ja saa kehoituksia kirjautua epäilyttävään paikkaan tai maksaa jotakin nopeasti, ovat ne poikkeuksia, jotka herättävät herkästi epäilyn.”

Saxholmin mukaan on hyvä pitää mielessä myös se, että pankit ja viranomaiset eivät koskaan kysy henkilökohtaisia pankkitunnuksia muualla kuin virallisilla kirjautumissivuilla.

Jos epäilee tulleen huijatuksi, kannattaa ottaa yhteyttä pankkiin heti ja hyvin matalalla kynnyksellä, Saxholm sanoo.

”Poliisille ja sukulaisille ehtii soittamaan myöhemminkin.”

Saxholm korostaa, että pankeilla on sekä kykyä että kansainvälisiä sopimuksia, joiden avulla ne pystyvät monissa tapauksissa pysäyttämään rahansiirtoja tai jopa palauttamaan jo siirrettyjä rahoja.

Digitaitotapahtumissa voidaan harjoitella laskujen maksamista tai vaikka Facebookin käyttöä.

Oikeanlainen ruokapakkaus pelastaa ihmishenkiä

Oikein pakattu ruoka vähentää päästöjä ja hävikkiä, mutta pakkauksilla on iso merkitys myös ihmisten terveydelle.

Pilaantunut ruoka on iso maailmanlaajuinen ongelma. Maailman terveysjärjestö WHO arvioi, että ruokaperäiset sairaudet aiheuttavat joka vuosi 600 miljoonaa sairastumista ja 420 000 ennenaikaista kuolemaa.

Pakatut elintarvikkeet ovat niin ollenainen osa suomalaisen päivittäistä arkea, että niiden merkitystä ruoan turvallisuudelle tulee harvoin edes ajatella.

”Pakkaukset varmistavat elintarvikkeiden hygienian ja turvallisuuden. Ne pitävät ruoan syömäkelpoisena pidempään”, Huhtamäen toimitusjohtaja **Charles Héaulmé** sanoo.

Kuluttajapakkauksiin erikoistunut Huhtamäki valmistaa elintarvikepakka-

uksia ja kertakäyttöastioita, kuten juomapikareita, take-away-annosrasioita ja elintarvikkeiden joustopakkauskia.

Huhtamäki on yksi kansainvälistyneimmistä suomalaisyhtiöistä. Sillä on 114 toimipaikkaa 37 maassa.

Hyvin suunniteltu pakkaus suojaa elintarvikkeita bakteereilta ja pilaantumista nopeuttavalta hapelta. Se suojaa tuotetta myös kolhuilta kuljetusketjun eri vaiheissa, mikä ylläpitää laatua ja parantaa säilyvyyttä.

Tästä hyötyvät etenkin tuonnista riippuvaiset maat. Monissa kehittyvissä maissa paikallinen ruoantuotanto on heikentynyt koronapandemian ja sään ääri-ilmiöiden vuoksi.

”Elintarviketurvallisuuden ja -hygienian takaavat pakkaukset ovat välttämättömiä kohtuuhintaisen ruoan saatavuuden edistämiseksi kaikille asuinpaikasta riippumatta. Ne myös vähentävät ruokahävikkiä”, Héaulmé sanoo.

Inflaatio on nostanut ruoan hintaa. Siksi joka puolella maailmaa on tärkeää, että kotiin ostettu ruoka säilyy hyvänä mahdollisimman pitkään ja sitä menee roskiin entistä vähemmän.

Ruoantuotanto on yksi suurimmista kasvihuonekaasujen aiheuttajista maailmassa. Elintarvikkeen hiilijalanjäljestä suurin osa syntyy raaka-aineen tuotannosta, valmistuksesta ja kuljetuksesta. Pakkauksen osuus päästöistä suhteellisen pieni.

Charles Héaulmén mielestä on kuitenkin tärkeää panostaa entistä ympäristöystävällisempiin pakkauksiin.

Huhtamäen tavoite on, että vuonna 2030 kaikki sen valmistamat tuotteet ovat kierrätettäviä, kompostoitavia tai uudelleenkäytettäviä. Tuolloin myös 80 prosenttia pakkauksissa käytetyistä materiaaleista on uusiutuvia tai kierrätettyjä.

Suurin osa pakkauksissa käytetyistä kartongeista ja kierrätyspaperista täyttää jo nyt nämä kriteerit. Loput materiaalit ovat pitkälti muovia, jonka korvaaminen uusiutuvilla materiaaleilla on Huhtamäen tutkimus- ja tuotekehityksen keskeinen painopiste. *

Lue lisää: huhtamaki.com

HINTA Ruoan hintaindeksi nousi ennätyskorkeaksi maaliskuussa 2022. Oikeanlaiset pakkaukset parantavat ruoan säilyvyyttä ja auttavat säästämään rahaa ruoan hinnan noustessa.

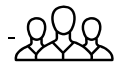
HÄVIKKI Ruokahävikkiä syntyi maailmanlaajuisesti arviolta **931 miljoonaa tonnia** vuonna 2019.

HIILIJALANJÄLKI Noin kolmasosa tuotetusta ruoasta päättyy hävikiksi. Se aiheuttaa **10** prosenttia maailman hiilidioksidipäästöistä.

TERVEYS Saastunut ruoka aiheuttaa arviolta **600 miljoonaa** sairastumista ympäri maailman vuosittain.

SAATAVUUS Lähes **60** prosenttia ihmisistä asuu kaupungeissa, kaukana ruoan alkulähteiltä. **1900**-luvun alussa luku oli **15** prosenttia.

HIILIJALANJÄLKI Vain noin **5** prosenttia pakatun ruoan hiilidioksidipäästöistä aiheutuu pakkauksista. Lähes **80** prosenttia päästöistä aiheutuu ruoan tuotannosta.

JUKKA FORDELL

Tausta

Kuidut korvaavat muovin

Puu- ja kasvipohjaiset kuidut ovat avainasemassa, kun pakkauksissa käytetyille muoveille haetaan kiihtyvällä tahdilla ympäristöystävällisempiä vaihtoehtoja, sanoo Huhtamäen innovaatiopäällikkö **Daniel Frey**.

”Tavoitteemme on vähentää valtameriin päätyvän muovijätteen määrää ja kehittää lisää tuotteita biohajoavista materiaaleista.”

Hyvä esimerkki ovat Huhtamäen kuidusta valmistetut kannet kartonkisille kahvikupille. Yhteistyössä McDonald'sin kanssa on puolestaan kehitetty puukuituiset kannet kylmille juomille ja jäätelökupille.

”Teemme vastaavaa yhteistyötä maailman johtavien jäätelönvalmistajien kanssa, jotta myös muovisia jäätelöpakkauksia voidaan korvata jatkossa kuidusta valmistetuilla vaihtoehdoilla.”

Freyn mukaan myös erilaiset älykkäät ratkaisut tekevät vauhdilla tuloaan pakkauksiin. Niihin painetut tunnistetiet ja koodit parantavat tuotteen alkuperän jäljitettävyyttä. Tunnistetiet auttavat myös kuluttajaa kierrättämään oikein.

”Yksinkertaisemmillaan kyse on QR-koodista, jonka kautta löytyvä tieto auttaa kierrättämään pakkauksen oikein käytön jälkeen.”